

69. Ekeby kyrka, Göstrings hd.

Pl. XXIII. Fig. 1.

Vid kyrkans reparation 1894 hittades i kyrkväggen på östra sidan om södra ingången ett fragment av granit med en del ornament och några runor. Längden är 1,15 m, bredden i storändan 45 cm, i lilländan 34 cm. Slingans bredd 18 cm.

Av ristningen äro två runor i början och tre i slutet i behåll i slingor, som hava gemensam undre linie.

Inskriften börjar med en stor punkt med samma läge som den undre i ett kolon, men någon motsvarande övre punkt finnes icke. Därefter stå runorna **ki**, säkerligen början av ett namn.

De tre runorna i slutet äro **pur**, men av **p** finnes blott en båge av kännestreckket. Dessa runor hava utgjort slutet av ett släktskapsord, antagligen [**fa**]**pur**.

Inskriften är alltså:

Till vänster: • **ki** — Till höger: — **pur**

Någon tydning kan ej givas utöver vad ovan antytts.

70. Ekeby kyrka, Göstrings hd.

Pl. XXIII. Fig. 2.

Litteratur: *Meddelanden från Östergötlands Fornminnesförening*, utg. af O. Klockhoff, 1903, s. 25; 1904, s. 2.

Lektor O. Klockhoff lämnar på a. st. huvudsakligen följande uppgifter om stenen. Då en del av ringmuren vid Ekeby kyrka år 1903 skulle ombyggas, påträffades i dess grund en runsten. Den låg med ristningen nedåt, varför dess egenskap av runsten ej iaktogs, förrän den söndersprängts och bitarna upptagits. Stenen var på runsidan över-smetad med murbruk, vilket visar, att den förut varit använd i någon byggnad, troligtvis i själva kyrkan, från vilken den i så fall vid någon äldre reparation eller ombyggnad avlägsnats. Höjden är 2,10 m, bredden 75 cm. År 1904 meddelas, att stenen blivit hopsatt och upprest på kyrkogården bredvid de övriga runstenarna.

Ristningen består av två delar: upptill går den utefter stenens kant, nedtill i ett band tvärs över dess bredd. Någon tolkning av den svårlästa inskriften hade lektor Klockhoff år 1904 ej ännu kunnat lämna.

Av mig undersöktes inskriften 1908.

Ämnet är rödaktig granit. Höjden efter stenens resning är 1,50 m, bredden vid foten 77 cm, på mitten över sidstycket 81 cm. Slingans bredd är 10—11 cm.

Runstenen utgöres av tre stycken: fotstycket A, toppstycket B och sidostycket C, vilka stycken äro hopsatta med järnkrampor på baksidan. Flera mindre bitar, som hört till runstenen men äro utan ristning, förvaras i bårhuset.

Inskriften har nedtill t. v. börjat med kolon, vars nedre prick är klar i det väntade läget, och en gropighet finnes, där man väntar den övre pricken. R. 1 är **b**, vars känne-
streck varit skilda 1 cm på stavens mitt, det nedre kännestrecket är fullständigt i behåll, fastän svagt, av det övre finnes yttre bågen. 2 synes vara **u** l. **r**; mellanstrecket är förstört, så att man icke kan avgöra, vilketdera; det nedre streckets riktning talar för **u**. 3 **p** är jämförelsevis klar, varemot det är mycket svårt att avgöra, om 4 är **i**, enär staven synes 3 cm uppifrån, är förstörd på mitten men möjligen spåras nära foten. Runan 4 står omedelbart framför en punkt mitt i raden, som icke synes kunna vara kolon, och därmed slutar inskriften på A, fotstycket.

Toppstycket B passar noga ihop med fotstycket, så att svårigen något är bortfallet dem emellan.

Toppstyckets två första runor 5—6 **ur** äro klara, och runan därefter tyckes vara **p**; staven är rätt tydlig över hälften uppifrån, sedan grund liksom kännestrecket, vilket är mycket osäkert.

Därpå följer en sträcka av 23 cm, på vilken alla runorna, 5—6 till antalet, äro utplånade.

Efter denna lucka står ett matt 8 **t**, och närmast detta tyckes ett matt spår finnas av en runstav, vilken runa kanske varit 9 **u** l. **r**, av vars kännestreck en skuggning synes finnas och nedtill en fördjupning. Måhända skönjes 2,5 cm av en stav uppifrån, 10 **s** (?), framför de fullt tydliga 11—12 **ti**, som sannolikt följts av kolon, varav en övre prick tyckes tydlig.

Så stå 13—15 **auk** fullt tydliga, men med smal ristning, och sedan en punkt, som ej tyckes höra till ett kolon.

I det följande namnet äro 16—17 **tu** alldeles klara, 18—19 antagligen **ki**, ehuru båda vid första påseendet se ut som **k**; på **i** har en skada förstört staven 2,5 cm ovanifrån. Namnet **tuki** förekommer ofta.

Efter **tuki** följa tre stavar 20—22. 20 har möjligen varit **p**, då en fördjupning av sådan form sträcker sig halvvägs mot 21, som troligen varit **i**, och 22 har möjligen varit **r**; h. sidan av staven är fullständigt bevarad, vänstra blott 2 cm upptill; staven är vittrad och än mer, vad som kunnat vara h. kännestrecket; det vänstra är alldeles borta.

Från staven av 22 **r** är det 7 cm till toppstyckets kant, men någon runa kan ej iakttagas; 1 cm från kanten finnes nedtill en båge, som ser ut att höra till nedre delen av 23 **b**.

13—22 äro alltså antagligen **auk · tuki pir**, varpå 23 **b** troligen börjat ordet 'bröder'.

På sidostycket C synas visserligen ett par stavar 24—25 men inga kännestreck, och någon tolkning kan icke därav erhållas.

Inskriften har efter högra sidoslingans slut antagligen fortsatts på fotstycket A i tvärraden, vars första ord är klart 26—29 **efta**; pricken på **e** är dock ej fullt säker.

Av namnet därefter finnas 30—34 **purku**, vars **r** dock är mycket skadat upptill såsom kännestrecket upptill av 34 **u**. I stenens kant finnes en fåra, som måhända är nedre delen av 35, vilken sannolikt alltså varit [**t**].

Vinkelrätt mot tvärraden går en rad med runor uppåt längs stenens mitt, vilken rad kanske utgjort foten av ett kors, varav annars intet spår är bevarat. På fotstycket A står 36 ett mycket tydligt **p**, på andra sidan fogen 37 ett tydligt **u**. 36—37 **pu** höra sannolikt till ordet [fa]**pu**[r], vars **r** är borta. 13 cm från spetsen av **u** ses 3 cm av toppen på 38, som troligen varit **s**, och 6 cm därifrån finnes 39 **i**, efter vilken 40 (**n**) måste förmodas.

Följande är alltså i behåll av inskriften:

A) bu⁵pi · B) ur¹⁰p — tu¹⁵sti · auk · tuki²⁰ pir b C) ii²⁵ A) e³⁰fta³⁵ purku³⁶t — b B) u³⁷ si³⁸ si³⁹

Första namnet 1—4 **bupi** motsvarar fsv. *Bodhi*, Lundgren. Det förefaller dock rimligare att 1—7 tillhöra samma namn, efter vilket [**auk**] följt. Måhända är den svårlästa r. 4 icke ristad utan den vidstående punkten gräns mellan namnets två leder och namnet **Bodurð*, en utveckling av den biform *Bodvarðr* till *Bodvarr*, som understundom förekommer i fornnorskan, se E. H. Lind, *Norsk-isl. dopnamn*, sp. 185.

8—12 hava säkerligen varit mansnamnet **tusti**.

Översättning: N. N. och Toste och Toke, bröderna, [läto resa denna sten] efter Torgöt,
sin fader.

71. Dala ägor, Ekeby sn, Göstrings hd.

Pl. XXIV. Fig. 1 (B. 879).

Litteratur: B. 879; L. 1189; W. 170; Broocman, *Beskr. öfver Östergötland*, s. 707; C. F. Norden-skjöld, *ÖFT.*, I, s. 77; *Reseber.* 1870, s. 39.

C. F. Nordenskjöld lämnar följande redogörelse för vad han förnummit rörande runstenen: »Den för *Dala* egor uppgifna runstenen har af alla, som hittills sökt den, ej kunnat återfinnas. Den sades vara nedlagd uti stenfoten till en på »Heden» bygd stuga, men kunde icke heller der upptäckas, när stugan för några år tillbaka blef nedrifven. Runstenen lär stått utmed forna gamla vägen.» Vidare omtalas, att en gravkista av sten med ett skelett anträffats vid en uppstående sten i närheten, men att runstenen hade något samband därmed, är ju icke ådagalagt.

För kännedomen om ristningen på den försvunna runstenen är alltså B. 879, som har överskriften »I Dalbys ägor», vår enda källa. Enligt där angivna mått har runstenen varit 1,78 m hög, 36 cm bred vid nedersta ristningen. Runorna hava varit långa, uti inskriftens början 21 cm, i mittraden 24 cm, de kortaste runorna 17 cm. Ämnet har säkerligen varit granit.

Inskriften utgöres enligt B. 879 av följande runor:

Huvudslingan: luki · rispi · stin · pansi · yftir · auno Mittraden: sin · brupur

10—111410 Östergötlands runinskrifter.